

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

18-05-2021 09:15

Via Teams (brug link i kalenderinvitationen)

Information:

Deltagere:

Hans van Binsbergen

Hardy Pedersen

Helle Bach Lauridsen

Karina Møller (Deltager foreløbigt)

Lisbeth Schmidt Andersen

Martin Østergaard Christensen

Ole Kiil Jacobsen

Stefan Møller Christiansen

Susanne Hammer-Jakobsen

Susanne Holst

Thomas Medom

Trine Krabbe

Pkt. 2: Tid: 10 min. Deltagere: Søren H. L. Nielsen

Pkt. 3: Tid: 15 min. Deltagere: May-Britt Kullberg og Line Lund Laursen

Pkt. 6: Tid: 10 min. Deltagere: Esben Wendelboe Svendsen og Marianne Holst Nielsen

Pkt. 7: Tid: 30 min. Deltagere: Martha Berdiin, Lisa Balch, Helle Jespersen, Mikkel Munk Quist Andersen, Klaus Jepsen og Lone Deleuran

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Forberedelse af udvalgsmøde. Anbefalinger fra opgaveudvalg (HBL).....	1
Punkt 3: Online hygiejnekursus for ansatte i dagtilbud (OKJ).....	1
Punkt 4: Forberedelse til Børn og ungeudvalgsmøde den 19 maj 2021.....	1
Punkt 5: Eventuelt	1

Punkt 1: Godkendelse af referat

Punkt 2: Forberedelse af udvalgsmøde. anbefalinger fra opgaveudvalg (HBL)

Tid: 10 min. Deltagere: Søren H. L. Nielsen

Punkt 3: Online hygiejnekursus for ansatte i dagtilbud (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: May-Britt Kullberg og Line Lund Laursen

Punkt 4: Forberedelse til Børn og ungeudvalgsmøde den 19 maj 2021

Punkt 5: Eventuelt

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

11-05-2021 10:00

Via Teams (brug link i kalenderinvitationen)

Information:

Deltagere:

Hans van Binsbergen

Hardy Pedersen

Helle Bach Lauridsen

Karina Møller

Lisbeth Schmidt Andersen

Martin Østergaard Christensen

Ole Kiil Jacobsen

Stefan Møller Christiansen

Susanne Hammer-Jakobsen

Susanne Holst

Thomas Medom

Trine Krabbe

Pkt. 2: Tid: 15 min. Deltagere: Helle Mølgaard, Klaus Jepsen og Louise Dam Overballe

Pkt. 3: Tid: 10 min. Deltagere: Helle Mølgaard, Klaus Jepsen og Louise Dam Overballe

Pkt. 4: Tid: 10 min. Deltagere: Henrik Larsen

Pkt. 7: Tid: 15 min. Deltagere: Cecilie Arnoldi og Henrik Larsen

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Budgettema om specialundervisning (OKJ)	1
Beslutning for Punkt 2: Budgettema om specialundervisning (OKJ)	1
Punkt 3: Orientering om skolernes støttecenter- og betalingsbudgetter (OKJ)	1
Beslutning for Punkt 3: Orientering om skolernes støttecenter- og betalingsbudgetter (OKJ)	1
Punkt 4: Budgettema 10: Normering i SFO (HP)	2
Beslutning for Punkt 4: Budgettema 10: Normering i SFO (HP)	2
Punkt 5: Forberedelse til byrådsmøde den 12. maj 2021	2
Beslutning for Punkt 5: Forberedelse til byrådsmøde den 12. maj 2021	2
Punkt 6: Eventuelt	3
Beslutning for Punkt 6: Eventuelt	3

Punkt 1: Godkendelse af referat

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt.

Punkt 2: Budgettema om specialundervisning (OKJ)

Tid: 15 min. Deltagere: Helle Mølgaard, Klaus Jepsen og Louise Dam Overballe

Beslutning for Punkt 2: Budgettema om specialundervisning (OKJ)

Budgettemaet om specialundervisning er dagsordenssat på møde i Børn og Ungeudvalget den 19. maj 2021. Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat punktet på dagsordenen mhp. at rådmanden kvalificerer og godkender materialerne til budgettemaet

Indstilling om

1. Rådmanden godkender materialet til fremsendelse til udvalgsmødet d. 19. maj 2021

Helle Mølgaard, Klaus Jepsen og Louise Dam Overballe deltog.

OKJ præsenterede sagen.

Beslutninger:

- Rådmanden godkendte materialet.
- Der skal skrives et forklæde til udvalgssagen.

(OKJ følger op)

Punkt 3: Orientering om skolernes støttecenter- og betalingsbudgetter (OKJ)

Tid: 10 min. Deltagere: Helle Mølgaard, Klaus Jepsen og Louise Dam Overballe

Beslutning for Punkt 3: Orientering om skolernes støttecenter- og betalingsbudgetter (OKJ)

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat notatet på dagsorden, med henblik på at rådmanden orienteres om stigningen i skolernes støttecenter- og betalingsbudget.

Oversigten over skolernes støttecenter- og betalingsbudget blev efterspurgt på møde i Børn- og Unge-udvalget d. 7. april i forbindelse med drøftelsen af ny visitationsprocedure på specialundervisningsområdet. Notatet skal desuden ses i sammenhæng med

budgettemaet om specialundervisning, som også behandles på rådmandsmødet d. 11/5 2021, og efterfølgende drøftes på udvalgsrådet d. 19/5 2021.

Indstilling om at:

1. rådmanden tager notatet til efterretning

Helle Mølgaard, Klaus Jepsen og Louise Dam Overballe deltog. KJ præsenterede sagen.

Beslutninger:

- Rådmanden tog orientering til efterretning
- Notatet skal sendes til udvalget som skriftlig orientering.
- Opmærksomhed på forskelle mellem skolerne. Data skal anvendes i det fremadrettet arbejde med specialundervisning

(OKJ følger op)

Punkt 4: Budgettema 10: Normering i SFO (HP)

Tid: 10 min. Deltagere: Henrik Larsen

Beslutning for Punkt 4: Budgettema 10: Normering i SFO (HP)

Som en del af det indledende arbejde med budget 2022-2025 fremlægges en række budgettemaer for Børn og Unge Udvalget. Budgettemaet om normeringer i SFO fremsendes som en skriftlig orientering til udvalget.

Der ønskes:

1. en drøftelse af det vedlagte budgettema om normeringer i SFO

Henrik Larsen deltog, HP og HL præsenterede sagen.

Beslutninger:

- Ændringer:
 - Afsnittet om fordelingen mellem faggruppen skal slettes.
 - Anbefalingen om 1 til 3 i vuggestue til 1 til 6 i børnehave og 1 til 9 i SFO skal med.
- Skal sendes som skriftlig orientering.
- Der skal være en orientering til rådmanden om sammensætningen af faggrupper i SFO.

(HP følger op)

Punkt 5: Forberedelse til byrådsmøde den 12. maj 2021

Beslutning for Punkt 5: Forberedelse til byrådsmøde den 12. maj 2021

Dagsordenen blev drøftet.

Punkt 6: Eventuelt

Beslutning for Punkt 6: Eventuelt

intet

Beslutningsmemo / forklæde

11. maj 2021

Side 1 af 1

Emne **Forberedelse af udvalgmøde.**
Anbefalinger fra Opgaveudvalg for mindre psykisk sårbarhed
Til Rådmanden

BØRN OG UNGE

Strategi og Udvikling
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Børn og Unges forslag til udmøntning af anbefalinger fra Opgaveudvalget for mindre psykisk sårbarhed er på dagsordenen på udvalgmøde den 19. maj.

Materialet lige nu er i høring. Derfor medbringes en status på høringen til RMM. (Der er lige nu kun kommet ét høringssvar)

Da tiden på udvalgmødet er begrænset, foreslås en meget kort gennemgang med fokus på de dele, hvor der især efterspørges input i høringen. Høringsmateriale, PowerPoints fremsendt til udvalget inklusive forslag til talenoter findes i bilagene.

Da det i skrivende stund er uafklaret, om udvalgmødet bliver et rent fysisk møde eller hybridmøde foreslås, at endelig beslutning om, hvem der holder oplæg, afventer.

Sekretariat-Rådhuset

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 89 40 47 16

Direkte e-mail:
shln@aarhus.dk

Sag: 21/027695-9
Sagsbehandler:
Søren H. L. Nielsen

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles:

At 1 at den medbragte status på høringssvar drøftes og håndtering på udvalgmødet aftales.

At 2 at det drøftes og besluttet, om der skal holdes oplæg på udvalgmøde og hvem der i givet fald skal holde det.

Anbefalinger

Opgaveudvalget for mindre psykisk sårbarhed

Børn og Ungeudvalgsmøde 19. maj 2021

Børn og Unges forslag til udmøntning af anbefalingerne

Børn og Unges forslag til udmøntning

GENEREL ANBEFALING

Strategi på området med bredt forebyggende sigte

"Et ståsted for arbejdet med mental sundhed" er i høring

RETTET MOD BØRNENE OG DE UNGE

- *Alle børn og unge skal have adgang til rummelige, fysiske fællesskaber*
 - *Det daglige arbejde i Børn og Unge - men også ????*
 - *Alle børn og unge skal gives alderstilpasset viden*
 - *Vi vil samle og tilbyde viden på 0-6 årsområdet*
 - *Vi vil supplere og systematisere indsatserne i skole og fritidstilbud*
- *Hvis E-sport og gaming finder sted i kommunale tilbud, skal det være en kvalificeret, pædagogisk aktivitet*
- *Anbefalingen tages med videre i arbejdet med at udmønte den fritidspædagogiske vision*
 - *Der skal være særlig opmærksomhed på udsatte børn og unge*
 - *Særlige forløb i lektiecafeer og andre målrettede tilbud - men også???*

RETTET MOD FORÆLDRENE

- *Kommunen skal stille relevant og opdateret viden til rådighed for forældrene*
- *Samling og formidling af viden på hjemmesiden og opmærksomhed på andre kanaler*
 - *Der er brug for fælles viden og gerne fælles holdninger*
 - *Vi stille faciliterede, fælles forløb til rådighed for børn og forældre*
 - *Søvn er vigtigt*
- *Betydningen af søvn vil medtænkt i indsatserne rettet mode både børn, forældre og professionelle*

RETTET MOD DE PROFESSIONELLE

- *Alle kommunale tilbud skal have principper for anvendelsen af digitale medier*
 - *Vi vil stille inspirationsmateriale til rådighed for udarbejdelsen*
 - *Personalets viden og kompetencer skal løftes*
- *Vi ønsker at stille kompetenceudvikling til rådighed for personale i dagtilbud, skoler og fritidstilbud*
 - *Fra KRAM til KRAMS*
- *Vi vil skærpe opmærksomheden på skærmbrug ved at tilføre viden til personalet i PPR og Sundhed – gerne i samarbejde med de øvrige magistratsafdelinger*

Processen fra nu

- Høringsperiode til 21. maj
- Magistraten – forventet 14. juni
- Byrådet 1. behandling - forventet 22. juni

Forklæde

6. maj 2021
Side 1 af 2

Høringsudkast. Indstilling om anbefalinger fra opgaveudvalg

Til: Børn og Unge-udvalget
Udvalgsmøde: 19. maj 2021

1. Baggrund

Byrådet nedsatte i 2018 en række midlertidige opgaveudvalg, Herunder "Udvalget for mindre psykisk sårbarhed".

Udvalget for mindre psykisk sårbarhed har arbejdet med teknologiens, særligt sociale medier og gamings, betydning for psykisk sårbarhed blandt børn og unge.

Udvalget har nu afleveret sine færdige anbefalinger til Børn og Unge, som via en indstilling med forslag om udmøntning skal videresende dem til Byrådet.

Udkastet til indstilling er Børn og Unges bud på, hvordan opgaveudvalgets anbefalinger kan omsættes i praksis. Udkastet er lige nu og frem til 21. maj i høring. Børn og Ungeudvalgets kommentarer og drøftelser vil indgå som input i denne høring.

2. Forberedelse til mødet

De medsendte bilag danner baggrund for drøftelsen.

3. På mødet

Punktet indledes med en kort gennemgang af overskrifterne for udvalgets anbefalinger og Børn og Unges umiddelbare forslag til udmøntning. (oplæg vedlagt)

Dertil vil komme et kort resume af eventuelle høringssvar modtaget før mødet. Resuméet vil i givet fald blive gennemgået og eftersendt.

4. Videre proces

Efter endt høring tilpasses udkastet til byrådsindstilling og fremsendes med henblik på magistratsbehandling 14. juni og første byrådsbehandling den 22. juni.

Bilag

- Anbefalinger fra opgaveudvalget om mindre psykisk sårbarhed

BØRN OG UNGE

Strategi og Udvikling
Aarhus Kommune

Sekretariat-Rådhuset

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 89 40 47 16

Direkte e-mail:
shln@aarhus.dk

Sag: 21/027695-9
Sagsbehandler:
Søren H. L. Nielsen

- Udkast til indstilling om anbefalinger
- Høringsliste
- Oplæg til mødet 19. maj.

6. maj 2021
Side 2 af 2

Høringen findes i øvrigt på høringsportalen her: [Anbefalinger fra opgaveudvalg | Høringsportalen - Aarhus kommune](#)

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Magistratsafdelingen for Børn og Unge
Dato 1. maj 2021

Anbefalinger. Opgaveudvalget for mindre psykisk sårbarhed

1. Resume

Bemærk: dette er et høringsudkast, som vil blive tilpasset/opdateret efter høringsperiodens udløb.

Byrådet nedsatte i 2018 Opgaveudvalget for mindre psykisk sårbarhed med deltagelse af byrådsmedlemmer og eksterne medlemmer. Udvalget skulle primært have fokus på teknologier – særligt de sociale mediers – rolle i forhold til psykisk sårbarhed blandt børn og unge.

Udvalget har drøftet forskellige aspekter af digitale mediers betydning for børn og unges mentale sundhed og med det afsat formuleret 11 anbefalinger, rettet mod børn og unge, deres forældre og professionelle. Herunder at der vedtages en strategi for arbejdet med livsmestring og mental sundhed.

Børn og Unge vil tage hul på at omsætte anbefalingerne med en række initiativer inden for det eksisterende budget. Udmøntning af mere varige indsatser vil kræve, at partierne fremsender budgetforslag herom og at området prioriteres i forbindelse med budget 2022-25.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) byrådet tager anbefalingerne fra Opgaveudvalget for mindre psykisk sårbarhed til efterretning.

At 2) byrådet tiltræder Børn og Unges forslag til udmøntning af anbefalingerne som beskrevet i afsnit 5.

3. Baggrund

Byrådet vedtog den 6. juni 2018 at nedsætte et opgaveudvalg for mindre psykisk sårbarhed, der skulle have fokus på teknologier – særligt de sociale mediers - rolle i forhold til psykisk sårbarhed.

Udvalget har holdt seks møder. Ét møde med fokus på indsatser, der allerede, direkte eller indirekte adresserer børn og unges mediebrug.

Fire temamøder med udgangspunkt i emnerne:

- Sociale mediers betydning for klasserumsledelse og de professionelle rolle.
- Sociale mediers og gamings betydning for fysisk og mental sundhed.
- Viden og perspektiver fra Børns Vilkårs arbejde.
- Medieforskernes og Medierådet for Børn og Unge perspektiv.

I et sidste møde har udvalget prioriteret og formuleret de endelige anbefalinger. Se bilag 1.

Børn og Unge har 23. april 2021 fået overdraget anbefalingerne og foreslår med indstillingen en række initiativer til udmøntning. En del kan umiddelbart omsættes af Børn og Unge. En del kræver udvikling og modning af nye ideer i samspil med de øvrige magistratsafdelinger og andre aktører.

4. Effekt

Børn og Unge har allerede forskellige indsatser vedrørende med børn og unges digitale liv. Fokus er i høj grad på, hvordan og hvornår børnene kan bruge medier hensigtsmæssigt, hvordan de virker, og hvordan man kan undgå de risici, der er forbundet med især sociale medier.

Udvalget peger på et behov for at supplere denne tilgang med indsatser, der tager udgangspunkt i den viden, vi har om det gode børneliv og sunde fællesskaber. Indsatser der tager udgangspunkt i en almen sundhedsfremmende tankegang.

Samtidig er det blevet tydeligt, at der er brug for at stille viden til rådighed både for forældre og det pædagogiske personale, der arbejder med brug af digitale medier i Børn og Unges tilbud.

Børn og Unge forventer, at udmøntning af anbefalingerne dels vil styrke arbejdet med digital mediebrug i dagtilbud, skoler og fritidstilbud - og dermed børnenes og de unges brug. Dels vil bidrage til, at forældre bedre selv kan gå i dialog med deres børn om brugen af digitale medier og sætte rammer for den.

5. Ydelse

Børn og Unge bakker op opgaveudvalgets anbefalinger. Nedenfor findes overskriften for hver anbefaling sammen med en beskrivelse forslag til af udmøntning. De samlede anbefalinger findes i bilag 1.

1 Udvalget anbefaler, at Aarhus Byråd vedtager en strategi for arbejdet med at fremme børn og unges mentale sundhed og livsmestring

Anbefalingen refererer til det "Et ståsted for arbejdet med mental sundhed" som er udarbejdet i Børn og Unge. Ståstedet er lige nu i høring på deltag.aarhus.dk

Det videre arbejde med at omsætte det faglige ståsted vil ske efter drøftelser med Børn og Ungeudvalget, og er på den vis Børn og Unges udmøntning af opgaveudvalgets anbefaling.

2 Alle børn og unge skal have adgang til rummelige, fysiske fællesskaber

Anbefalingen peger i høj grad på Børn og Unges daglige arbejde for at sikre og højne kvaliteten i alle tilbud på 0-18 årsområdet. Aktuelle eksempler er minimumsnormeringer i dagtilbud og projektet "flere i folkeskolen" med fokus på at understøtte tilvalg af folkeskolens brede fællesskaber. Desuden er implementeringen af den kommende fritids-pædagogiske vision et centralt element, når vi skal sikre adgang til fysiske fællesskaber for alle større børn og unge.

Men de kommunale tilbud inden for Børn og Unges område kan ikke stå alene. Rummelige fysiske fællesskaber findes mange andre steder. Med høringen af denne indstilling efterlyses derfor særligt forslag til initiativer og samarbejder, der kan understøtte fællesskaber både i foreningsregi og mere løst organiserede aktiviteter.

Realisering af den type forslag vil ikke være muligt inden for Børn og Unges nuværende ressourcer.

3 Alle børn og unge skal gives alderstilpasset viden

Børn og Unge genkender behovet for at udbrede viden om digitale medier på 0-6 årsområdet. Der findes lige nu ikke en central indsats, der specifikt adresserer (forældre til) småbørns digitale dannelse i Aarhus Kommune. Der er behov for mere systematisk at tilbyde understøttelse af både forældre og professionelle.

Flere aktører arbejder på den front. For eksempel samarbejder fire kommuner med Medierådet for Børn og Unge om at udvikle materiale, ligesom Center for Børneliv¹ også har udgivet materiale rettet mod småbørn. Børn og Unge vil samle og formidle den viden, der findes og er undervejs om mediebrug på 0-6 års området, for eksempel via Sundhedsplejen og oplysningsmateriale i dagtilbuddene.

For ældre børn og unge findes flere tilbud. "Digital dannelse i 4. klasse" og "Kritisk tænkning på nettet i 8. klasse" kan nævnes. I SFO er forløbet "Digital Tryghed 24/7", der er en del af Aarhus Kommunes tryghedsstrategi, på vej. Børn og Unge foreslår at opdatere og supplere forløbene, så alle elever kan møde relevant viden mindst tre gange i løbet af skoleforløbet i henholdsvis indskoling, på mellemtrinnet og i udskoling. Der kan være tale om undervisning fra egne lærere; men også fra centralt ansat personale og forløb fra eksterne samarbejdspartnere. Til eksempel udbyder Børns Vilkår workshopen "Vores digitale fællesskaber".

¹ Centrets aktiviteter er pr. 1. januar 20121 overført til Børns Vilkår

4 Hvis E-sport og gaming finder sted i kommunale tilbud, skal det være en kvalificeret, pædagogisk aktivitet

E-sport og gaming er udbredte og efterspurgte aktiviteter i fritidstilbuddene; men der er brug for en mere bevidst tilgang til den aktivitet. Børn og Unge har i arbejdet med den fritidspædagogiske vision, haft opmærksomhed på netop det forhold. I visionen hedder det:

Ungi Aarhus intensiverer og professionaliserer sit arbejde med det digitale vilkår i børn og unges liv. Det sker sammen med børnene, de unge og deres forældre.

Anbefalingen tages med i det videre arbejde med den fritidspædagogiske vision.

5 Der skal være særlig opmærksomhed på udsatte børn og unge

Ikke alle børn og unge profiterer af "brede" indsatser. Børn og Unge genkender behovet for særligt fokus på udsatte børn og unge som supplement til initiativer med bredt fo-rebyggende sigte.

Børn og Unge vil arbejde for at tilrettelægge særlige forløb i forbindelse med lektiecafeer og andre aktiviteter målrettet udsatte børn og unge. Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Kultur og Borgerservice inddrages i arbejdet.

Med høringen af denne indstilling efterlyses andre initiativer, der kan understøtte, at udsatte børn og unge får viden om digitale medier og får adgang til de rummelige, fysiske fællesskaber. Det kan være i samspil mellem magistratsafdelingerne eller med aktører i civilsamfundet.

Realisering af dette forslag vil ikke være muligt inden for Børn og Unges nuværende ressourcer.

6. Kommunen skal stille relevant og opdateret viden til rådighed for forældrene

Mange aktører, både offentlige, private og interesseorganisationer har arbejdet med og udgivet materiale om børns og unges mediebrug. Samtidig går udviklingen så hurtigt, at megen information hurtigt forældes. Det gør det

svært som forælder at sortere og vælge mellem de mange kilder til information.

Derfor vil Børn og Unge samle og formidle et overblik over viden om børn og unges brug af digitale medier. Ved udvælgelsen vil der blive lagt vægt på materiale, der understøtter andre vedtagne politikker og strategier, herunder anbefalingerne fra Udvalget for mindre psykisk sårbarhed, Børne- og ungepolitikken, forebyggelsesstrategien og tryghedsstrategien. Overblikket vil både blive formidlet via kommunens hjemmeside og andre kanaler for at sikre, at informationen når så mange som muligt. Det kan være i form af pjecer, film eller henvisninger fra sociale medier.

7. Der er brug for fælles viden og gerne fælles holdninger

Brug af digitale medier rejser en række spørgsmål, som kalder på en drøftelse med andre forældre og måske fælles aftaler. Hvornår er det et godt tidspunkt at få den første telefon? Hvilke spil og sociale medier er passende hvornår? Måske kan man i forældregruppen aftale, hvornår man *ikke* er online, og dermed skabe basis for fysiske fællesskaber. Både unge og forældre har efterlyst rum for fælles drøftelser af den type.

Børn og Unge vil stille materiale og understøttelse til rådighed, som gør det enkelt at iscenesætte de drøftelser. Tilbuddene ses i sammenhæng anbefaling 3 om relevant viden til alle børn og unge. Det kunne være i et format som de eksisterende Samtale-Mellem-Generationer tilbud.

8. Søvn er vigtigt

Børn og Unge har allerede fokus på søvn som en grundlæggende forudsætning for børn og unges trivsel og læring. Til eksempel beskriver en børnelæge vigtigheden af søvn og gode søvnritualer i den kommende indsats Digital tryghed 24/7.

Søvn vil også fremover blive tænkt med som et vigtigt element ved formidling af viden til både forældre, børn og unge og ved kompetenceudvikling af personale. Se også anbefalingerne 3, 6, 7 og 10.

9. Alle kommunale tilbud skal have principper for anvendelsen af digitale medier

Skolerne har i forbindelse med brugen af chromebooks i undervisningen haft en del af drøftelsen. Materialepakken, der blev udarbejdet i den forbindelse, vil blive suppleret og videreudviklet, dels til brug i fritidstilbud, dels til fornyede drøftelser i skolerne, i takt med at de nuværende principper skal revideres. Dertil vil Børn og Unge udarbejde inspirationsmateriale til drøftelser i dagtilbudsbestyrelserne.

10. Personalets viden og kompetencer skal løftes

Digitale medier og gaming er en så integreret del af børn og unges liv og hverdag, at personalet skal kunne foregribe de risici, der kan være; men også kunne gribe og udnytte de positive potentialer.

Det kræver, at personalet i både dagtilbud, skoler og fritidstilbud har den nødvendige viden og kompetence til at kunne agere pædagogisk på denne arena. Det har mange medarbejdere allerede; mens andre har behov for at få suppleret deres viden. Derfor ønsker Børn og Unge at stille viden og tilbud om kompetenceudvikling til rådighed for medarbejdere i både dagtilbud, skoler og fritidstilbud.

Realisering af dette forslag vil ikke være muligt inden for Børn og Unges nuværende ressourcer.

Samtidig er det vigtigt, at kommende generationer af fagprofessionelle sættes i stand til at arbejde med det digitale liv som en integreret del af fremtidens pædagogik og undervisning. Børn og Unge vil rejse den dagsorden i relevante samarbejdsfora.

11. Fra KRAM til KRAMS

Det er meget relevant at tænke **skærmb brug** ind i arbejdet med trivsel, livsmestring og mental sundhed. Det gælder både i strategier og politikker og i konkrete indsatser, især i PPR's regi og i Sundhedsplejens vejledning til forældre².

² Det skal bemærkes at S er blevet brugt til at beskrive andre sundhedsudfordringer, for eksempel seksualitet, søvn og stress. Der skal derfor være opmærksomhed på benævnelsen.

Det kræver tilførsel af viden for eksempel i form af tema-dage for PPR's og Sundhedsplejens personale. Det vil Børn og Unge foranstalte. I den forbindelse vil muligheden for at samarbejde med de øvrige magistratsafdelinger om fælles udviklingsinitiativer blive afsøgt.

6. Organisering

Arbejdet med at implementere udvalgets anbefalinger forankres i Børn og Unge. Udmøntningen vil ske i samarbejde med de øvrige magistratsafdelinger, områdets interessenter og Børn og Ungeudvalget.

7. Ressourcer

Der er i en opstartsperiode behov for en særligt fokuseret indsats for at supplere de eksisterende indsatser på området. Der skal stilles ny viden til rådighed for både børn og unge, for personale og for forældrene. Børn og Unge vil afsætte samlet 1.000.000 kr. af opsparede midler i perioden 2022-2023 til at tage fat på udmøntningen af anbefalingerne nr. 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9 og 11

Børn og Unge vil dermed tage de første skridt for at styrke og supplere indsatserne for at de aarhusianske børn og unge får en tryk, rammesat og hensigtsmæssig brug af digitale medier. En forankring og fastholdelse af fokus på området vil kræve tilførsel af ressourcer. Dels til at supplere de eksisterende indsatser med et sundhedsfagligt perspektiv, dels til at løbende at kunne indgå samarbejder med eksterne samarbejdspartnere om indsatser i Aarhus Kommunes tilbud.

Især anbefaling 2 om rummelige fysiske fællesskaber, 5 om særlig opmærksomhed på udsatte børn unge og 10 om løft af personalets viden og kompetencer vil kræve varige indsatser. Der er behov for tilførsel af (Estimeres samlet efter høringen) kr. årligt fra og med 2022 for at løfte opgaven.

Thomas Medom

/

Martin Østergaard Christensen

Bilag

Bilag 1: Anbefalinger fra udvalget for mindre psykisk sårbarhed

Tidligere beslutninger

Nedsættelse af §17.4-udvalg for byrådsperioden 2018-2021. Byrådet den 6. juni 2018.

Sagsnummer: 21/027695-1

Strategi og Udvikling

Antal tegn: Klik her for at angive tekst.

Sagsbehandler: Søren H. L. Nielsen

Tlf.: 89 40 47 16

E-post: shln@aarhus.dk

Anbefalinger fra
Opgaveudvalget for

mindre psykisk sårbarhed

Aarhus, marts 2021

Indhold

01

Indledning

Side 3

02

Udvalgets sammensætning og arbejdsmåde

Side 4

03

Det er et fælles ansvar – og der er brug for en sammenhængende indsats

Side 5

04

Anbefalinger efter målgruppe

Side 8

01

Indledning

Flere og flere unge mennesker har svært ved at fungere i en helt almindelig hverdag. De bliver stressede, pressede og ensomme. Mange har svært at finde ind i fællesskaber og ved at honorere de krav vi som samfund stiller - og ikke mindst de krav de stiller til sig selv. Det har medført en stigning i antallet af psykisk sårbare unge, på tværs af sociale skel.

Den udfordring har Aarhus Byråd besluttet at se nærmere på i et midlertidigt opgaveudvalg, som har arbejdet med emnet over et års tid.

Psykisk sårbarhed er et omfattende emne som ikke vil kunne adresseres i sin helhed inden for den ramme, som der ligger i et opgaveudvalg. Dertil er forklaringerne givet for mange og for komplekse. Derfor har udvalget arbejdet med et mere snævert men højkaktuelt fokusområde.

De seneste 10-15 år har udviklingen af digitale devices - og de mange muligheder de byder på - været enorm. Vores liv er på mange måder blevet meget lettere.

Vi kan betale regninger, tjekke bustider og få adgang til timevis af underholdning og nyheder bare ved at gribe vores telefon eller iPad. Vi kan også finde og holde kontakt med gamle venner og meget lettere følge med i, hvad der rører sig i vores omgangskreds, i resten af byen og for den sags skyld i verden.

Men udviklingen har haft en pris – især for børn og unge. Vi kan se, at mange har svært ved at skelne mellem fup og fakta på nettet. Vi kan se, at nogen bliver pressede af alle nettets perfekte billeder. Gaming tager overhånd for nogle unge, og de mange timer foran skærmen går ud over indlæring, søvn, trivsel, sociale relationer og motion. En lille del bliver reelt afhængige af brugen af digitale medier og spil.

Opgaveudvalget har haft fokus på teknologiens, særligt gaming og sociale mediers, rolle i forhold til psykisk sårbarhed. Eksponerings- og præstationskulturen udfordrer grænsen for, hvornår børnene og de unge "er på" og hvornår de "holder fri". I arbejdet har der desuden været fokus både på børnene og de unge, og samtidig på den rolle de voksne omkring dem spiller.

Udvalgets arbejde er nu omsat i en række anbefalinger om konkrete handlinger og initiativer, som Aarhus Byråd kan sætte i værk.

God læselyst.

På vegne af udvalget for mindre psykisk sårbarhed

Mahad Yussuf og Imran Rashid

02

Udvalgets sammensætning og arbejds måde

Udvalget har været sammensat af fem medlemmer af Aarhus Byråd og syv eksterne medlemmer. De eksterne medlemmer er udvalgt efter deres særlige viden og kompetencer inden for børn og unges brug af teknologi og sociale medier og har båret vigtig viden og faglige perspektiver ind i udvalgsarbejdet.

Udvalget har gennem seks møder, heraf fire temamøder, fået belyst og drøftet nogle af de mange facetter, man skal være opmærksom på, når man som kommune skal agere på et område, hvor udviklingen er gået - og fortsat går - så hurtigt, som tilfældet er med sociale medier og gaming.

Udvalgets foreløbige fokusområder har derefter været drøftet med både Børn og Ungebyrådets baggrundsgrupper "Senaterne" og med et panel af tilfældigt udtrukne forældre med børn i kommunale tilbud.

Medlemmer af udvalget

Byrådsmedlemmer:

Mahad Yussuf, formand (RV)
Eva Borchorst Mejnertz (S)
Lone Norlander Smith (EL)
Peter Sporleder (KF)
Thomas Medom (SF)

Eksterne medlemmer:

Imran Rashid, næstformand (Læge, debattør og forfatter)
David Madsen (Psykolog og stifter af Dansk behandling for computerspil- og onlineafhængighed)
Dorte Ågård (Ph.d. og seniorrådgiver ved Aalborg Universitet)
Ida Binderup (Tidligere formand for Ungdommens Røde Kors Aarhus)
Rasmus Rosenlund Ditlefsen (Danske Skoleelever)
Signe Lund Juhler (Børns Vilkår)
Tine Willads Rasmussen (Gratis psykologhjælp til unge, Aarhus Kommune)

Ekstern oplægsholder:

Medierådet for Børn og Unge

03

Det er et fælles ansvar – og der er brug for en sammenhængende indsats

Det er en central pointe fra udvalget, at ingen aktører kan løfte de opgaver og udfordringer, der følger med børn og unges mediebrug, alene. Det skal være et fælles ansvar for både forældre, professionelle og politikere og der er behov for at civilsamfundet inddrages, for at lykkes med komme hele vejen rundt om opgaven.

Det må og skal være et fælles ansvar at sikre, at børn og unge får mulighed for at anvende digitale medier på en god og afbalanceret måde.

Vi skal give børn og unge mulighed for at udnytte det potentiale, der ligger i den digitale verdens mange muligheder. Vi skal samtidig skærme børn og unge, og lære dem at skærme sig selv, mod skyggesiderne ved digitale medier og overdreven brug, for eksempel af spil.

Der er tale om et så nyt område, at den tilgængelige viden og forskning ikke trækker på længerevarende studier. Samtidigt er der tydeligt forskellige værdibårne positioner i den offentlige debat om skærmb brug. Udvalgets anbefalinger er derfor formuleret både med afsæt i den viden, der via temamøder er bragt ind i drøftelserne og med afsæt i en mere værdibåret tilgang. På et område med begrænset viden og inkonklusiv forskning, har udvalget fundet det nødvendigt at tage afsæt i netop en mere værdipræget tilgang.

Det er centralt at voksne – forældre, pædagoger, lærere og andre professionelle – ud fra deres øvrige værdier om det gode børneliv påtager sig opgaven at definere rammer og spilleregler, som stemmer overens med de pædagogiske eller familiemæssige ønsker, de pågældende har. Det gælder på dette som på alle andre områder. Det skal de gøre for at aflaste børn og unge og hjælpe dem til at kunne sige fra overfor teknologibranchens vane-dannende designs. Mistrivsel kan blandt andet skyldes, at voksne ikke løfter den opgave. Det gælder især for udsatte børn og unge, hvor det er særligt vigtigt at sætte rammer og skærme mod de risici, der kan være ved brugen af digitale medier. Der er i den forbindelse vigtigt at holde fast i den viden, der findes om det gode børneliv, og om hvilke sundheds-fremmende tiltag, der virker.

Samtidig er det vigtigt at børn og unge rustes til selv at til at navigere i en verden med fake news, redigerede billeder og forskellige adfærdsdesign. Digitale medier er og vil blive en uundgåelig del af deres liv og hverdag, som de vil skulle forholde sig til.

Regulering via lovgivning

En anden vigtig konstatering fra udvalgsarbejdet er, at nogle dele af de problemstillinger, der følger med digitale medier, ikke kan løses i kommunalt regi.

Der kan være store betænkeligheder ved den måde både sociale medier og spil systematisk er bygget op, så de fanger og fastholder opmærksomheden. Børns, unges (og voksnes) tid og opmærksomhed er en efterspurgt vare, så de data omkring vores adfærd på nettet, der samles af digitale platforme, har en enorm værdi. Det kalder på regulering. Men den regulering kan ikke ske på kommunalt niveau. Skal der ske en virksom regulering må det være via (EU-)lovgivning.

Derfor har udvalget ikke udarbejdet konkrete anbefalinger om regulering. Det er ikke udtryk for at udvalget ikke finder, at der er behov for regulering. Det gælder for eksempel i forhold til indsamling af data og gennemsigtighed omkring det adfærdsdesign mange sociale medier og spil bygger på.

Samspil med andre politikker og indsatser – lokalt og nationalt

Det skal her nævnes, at rigtig mange aktører arbejder med børn og unges mediebrug lige nu.

Alle anbefalinger skal derfor ses i lyset af, og i samspil med, de mange andre input, der løbende kommer til fra forskningen og fra både offentlige institutioner, private aktører og interesseorganisationer. Hertil kommer også lovgivningsmæssige tiltag, der kan være på vej.

Strategi for arbejdet med at mindske børn og unges psykiske sårbarhed

Som nævnt indledningsvist er psykisk sårbarhed et så komplekst emne, at fokus for udvalgsarbejdet tidligt blev snævret til sammenhængen med børn og unges mediebrug. Samtidig har udvalget i høj grad arbejdet for at formulere meget konkrete, umiddelbart omsættelige anbefalinger.

Alligevel har udvalget i arbejdet konstateret, at der (også) er behov for at arbejde mere strategisk med at fremme børn og unges mentale sundhed og livsmestring. Ikke bare omkring digitale medier; men i et bredere, forebyggende perspektiv, der favner andet og mere end problematikker relateret til børn og unges mediebrug. Ud over de konkrete forslag, der kan iværksættes på den korte bane, vil der være brug for at holde fokus på den generelle udfordring med psykisk sårbarhed og videreudvikle indsatser, der kan virke på længere sigt.

Der arbejdes i Børn og Unge netop nu med at formulere en strategi for mental sundhed og livsmestring. Udvalgets mere konkrete anbefalinger omkring børn og unges mediebrug kan ses som input til og i sammenhæng med dette bredere, strategiske arbejde.

Anbefaling

Udvalget anbefaler, at Aarhus Byråd vedtager en strategi for arbejdet med at fremme børn og unges mentale sundhed og livsmestring, med afsæt i det arbejde, der lige nu foregår i Børn og Unge. Det anbefales, at der arbejdes med et bredt, forebyggende sigte.

04

Anbefalinger efter målgruppe

Vi skal hjælpe og understøtte børnenes og de unges dannelse. Det gælder for brugen af digitale medier, som i alle andre facetter af livet. Der er brug for ansvarlige voksne, som er deltagende og rammesættende. Men der er et vilkår, som gør det lidt sværere med den digitale dannelse end med de fleste andre områder: De fleste voksne mangler viden på området og nogle har svært ved at være gode rollemodeller for en balanceret brug og god adfærd på nettet.

Den erkendelse har haft indflydelse på udvælgelsen af udvalgets anbefalinger på to måder.

For det første er de tiltag, udvalget anbefaler, ikke kun rettet direkte mod børnene og de unge; men også mod forældre og professionelle.

For det andet peger de fleste anbefalinger mod forebyggende tiltag med en bred målgruppe. Det er i erkendelse af, at udfordringerne med at tackle det digitale univers, i høj grad er fælles på tværs af børn og unges alder og sociodemografi.

4.2 Børnene og de unge

Sociale medier og spil er især et problem, når de fylder så meget, at børn og unge vælger andre ting fra. Eller når børn og unge bliver presset af de sociale mediers billede, af andres tilsyneladende perfekte liv og udseende, og reagerer med for eksempel ensomheds- eller utilstrækkelighedsfølelse. Desuden er der brug for opmærksomhed på digital mobning og uønsket billeddeling.

Alle børn og unge skal have alternativer til skærmb brug. Derfor er adgang til fysiske fællesskaber som alternativ til mobiltelefonen og computeren vigtig. Der skal være rum, hvor børn og unge ikke skal præstere, ikke "være på" og ikke se perfekte ud. I den forbindelse er det også vigtigt at der findes gode rollemodeller.

For udsatte børn og unge, kan der i nogen tilfælde være behov for supplere med yderligere indsatser. De skal ikke ses isoleret; men som supplement til arbejdet med at skabe inkluderende fællesskaber for alle unge.

Anbefalinger

Alle børn og unge skal have adgang til rummelige, fysiske fællesskaber. Derfor er det vigtigt, at kvaliteten i de kommunale tilbud er høj. Tilbuddene skal have relevant indhold. Samtidig er det vigtigt at sikre, at hverken afstand eller pris forhindrer børn og unge i at benytte dem. Desuden er det vigtigt også at understøtte de mange værdifulde fællesskaber, både i foreningsregi og de mere løst organiserede. Et eksempel kunne være endnu mere fokus på formidling af de muligheder, der findes i foreningsregi.

Alle børn og unge skal gives alderstilpasset viden om f.eks. sociale mediers virkemåde, de mekanismer, der fastholder opmærksomheden i sociale medier, spil og god adfærd på nettet. Det er vigtigt at denne viden formidles af vidende og engagerede voksne. Det kan for eksempel være temaforløb i dagtilbud og skoler. En konkret metode kan være ung-til-ynge indsats og/eller materiale med gode rollemodeller.

Hvis E-sport og gaming finder sted i kommunale tilbud, skal det være en kvalificeret, pædagogisk aktivitet. E-sport og gaming kan være en god og meningsfuld aktivitet, som børn og unge kan samles om og fordybe sig i. Det potentiale kan også udnyttes i de kommunale tilbud. Men det er centralt, at organiseret gaming i kommunale tilbud er et reflekteret og bevidst valg af pædagogisk aktivitet, og at der er vidende voksne omkring brugen. Voksne som kan supplere med viden om bevægelse og kost.

Der skal være særlig opmærksomhed på udsatte børn og unge. Alle udvalgets anbefalinger gælder som nævnt også udsatte børn og unge. Men i nogle tilfælde er der behov for en særlig pædagogik eller en individuel indsats, for at nå samme mål for de børn og unge, der har særlige udfordringer, eller hvor der ikke er ressourcer i hjemmet til at støtte op om den digitale dannelse. For eksempel kan der være brug for ”mediecafeer”, i stil med lektiecafeer, hvor udsatte børn får en ekstra hånd med deres digitale dannelse, ligesom ældre unge, der er isolerede, kan have brug for en bostøtte- eller mentorindsats med fokus på deres digitale liv. Endelig kan der være behov for tiltag, der kan støtte op om udsatte børn og unges deltagelse i (fritids-)tilbud, i form af for eksempel transport.

4.2 Forældrene

Forældrene er helt centrale, når det handler om børn og unges digitale dannelse. Men de står over for en svær opgave: Også for forældrene selv er livet med sociale medier nyt og udfordrende, og de har ofte kun erfaringer fra deres egen barndom og opdragelse, når de skal guide deres børn og sætte rammer for dem. De ved ofte ikke nok om, hvorfor sociale medier og gaming trækker så meget i deres børn (og i dem selv for den sags skyld). Det kan gøre det vanskeligt at gå i dialog med børnene og svært at sige til og fra over for børnenes digitale liv. Ofte betyder det, at forældrene giver slip på deres sædvanlige værdier og opdragelseskriterier og enten bliver mere restriktive eller mere eftergivende, end de egentlig ønsker. Derfor har de brug for viden og udveksling af erfaringer om, hvordan man i praksis kan forholde sig ansvarligt til sine børns digitale liv.

Anbefalinger

Kommunen skal stille relevant og opdateret viden til rådighed for forældrene. Det blev efterlyst ved inddragelsesmødet for forældre. Det kan for eksempel være via hjemmesiden, via trykt materiale eller en hotline. Det er vigtigt, i valget af kanaler, at medtænke, at viden skal nå så mange familier som muligt. Også familier der ikke nødvendigvis selv opsøger den. Udvalget peger på, at mange aktører, både offentlige interesseorganisationer og andre, i forvejen har produceret materiale. Opgaven er i høj grad at hjælpe forældre med at navigere med afsæt i den bedste og nyeste viden og ikke nødvendigvis at producere nyt. Der bør være opmærksomhed på, at også forældre til helt små børn, har behov for viden om hvilken betydning både deres egen og deres børns skærmb brug har.

Der er brug for fælles viden og gerne fælles holdninger. Både forældre og unge efterlyste ved inddragelsen, at kommunen iscenesætter fora, hvor der dels tilføres fælles viden og dels er mulighed for at drøfte emnet på tværs af generationer. Det kan være i forbindelse med klassearrangementer. Timingen af emnerne er vigtig, så både forældre og elever oplever, at emnerne er relevante.

Søvn er vigtigt. På et område er der sikker viden om, at digitale medier kan påvirke negativt. Brugen af skærme kan gå ud over længden og kvaliteten af børn og unges søvn. Sundhedsstyrelsen har formuleret en række anbefalinger til forældre om skærmb brug for 0-15årige. Herunder anbefalinger om søvn. Udvalget anbefaler, at Aarhus Kommunes indsats tager udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens anbefalinger og at især viden om vigtigheden af søvn formidles.

4.3 De fagprofessionelle

Udvalget finder, at det vigtigste pejlemærke, når der bruges digitale devices i kommunens tilbud, er, at det skal ske bevidst og tjene et formål. Mange kommunale tilbud, især skoler, har allerede deres egne retningslinjer for brug af for eksempel mobiltelefoner. Men der kan være brug for en mere systematisk måde at sikre, at personalet kan sætte rammer for brugen af digitale medier.

Samtidig mangler mange fagprofessionelle, ligesom forældrene, viden for at kunne gå i dialog med børnene og de unge, så de kan guide dem til selv at kunne sige fra og til, i det digitale univers.

Anbefalinger

Alle kommunale tilbud skal have principper for anvendelsen af digitale medier. Som medarbejder kan det være vanskeligt at agere på et område hvor sikker viden er en mangelvare, men hvor der til gengæld er rigtig mange og rigtigt stærke holdninger. I den situation er det hensigtsmæssigt med så klare rammer som muligt. Derfor anbefaler udvalget, at alle kommunens tilbud formulerer principper for brugen af digitale devices med afsæt i en fælles, kommunal ramme. Det bør være en opgave for bestyrelserne. På den måde kan det sikres, at personalet har en ramme at agere i og principperne kan tilpasses den lokale kontekst, samtidig med at det fælles ansvar fastholdes.

Personalets viden og kompetencer skal løftes. De fagprofessionelle mangler viden. Udvalget anbefaler at tackle den problemstilling på to måder. For det første ved at iværksætte en bred indsats for kompetenceudvikling af det personale, der allerede er ansat. For det andet ved at indgå i dialog med uddannelsesinstitutionerne om uddannelsen af kommende generationer af fagprofessionelle. Viden om digitale medier er så vigtig, at det bør være basal viden for de fagprofessionelle, der skal kunne sætte rammer og hjælpe børn og unge med at sige fra og til. Herunder er der brug for viden om forebyggelse af digital mobning og uønsket billeddeling.

Fra KRAM til KRAMS. Kost, rygning, alkohol og motion bør suppleres med skærmbrug i forebyggelsesarbejdet. Skærmbrug er så integreret og betydende en del af familielivet, at udvalget anbefaler, at sunde skærmvaner tænkes med, som en integreret del af det almindelige, forbyggende arbejde. Det vil være relevant i en lang række sammenhænge. Fra brede forebyggende kampagner, over sundhedsplejens almindelige tilbud, til de mere specialiserede ydelser i PPRs og socialforvaltningens regi.

Høringsliste

27. april 2021

Side 1 af 1

Udkast til indstilling om udmøntning af anbefalinger fra opgaveudvalget mindre psykisk sårbarhed

Invitation er sendt til parterne på listen nedenfor; men alle er velkomne til at deltage i mødet og til at sende hørings svar. Send derfor gerne videre, hvis du savner et navn på listen.

BØRN OG UNGE

Strategi og Udvikling
Aarhus Kommune

Høringsliste	
Faglige organisationer BUPL Århus Århus Lærerforening (ÅLF) FOA Århus Dansk Sygeplejeråd (DSR) Dansk Psykologforening Dansk Socialrådgiverforening Uddannelsesforbundet (ungdoms-skolelærere) Speciallægeforeningen Foreningen af Praktiserende læger	Forældre Århus Forældre Organisation Skole og Forældre i Aarhus Bestyrelser for dagtilbud, skoler og UnglAarhus
Lederforeninger - Børn og Unge FU-lederforeningen Dagtilbudslederforeningen Skolelederforeningen Aarhus (inkl. repræsentant for SFO-lederne) Foreningen af Selvejende Dagtilbudsledere i Aarhus Kommune" (SDL Aarhus)	Børne- og ungeorganisationer Børne- og ungebyrådet i Aarhus Danske Skoleelever
Aarhus Kommune Magistratsafdelingerne Medlemmerne af opgaveudvalget for mindre psykisk sårbarhed	Andre Center for digital pædagogik Ungdommens røde kors Århus Ungdommens Fællesråd

Sekretariat-Rådhuset

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 89 40 47 16

Direkte e-mail:
shln@aarhus.dk

Sag: 21/027695-8
Sagsbehandler:
Søren H. L. Nielsen

Emne **Online hygiejnekursus til ansatte i dagtilbud – tilbagemelding** 06. maj 2021
 til Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune Side 1 af 4
 Til Rådmandsmøde 26.05.2021

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune har bedt Børn og Unge om at vurdere forslag vedr. online hygiejnekursus for ansatte i dagtilbud udviklet af Komitéen for Sundhedsoplysning.

Umiddelbart kan indsatsen være relevant for Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune, da sikring af bedre hygiejne i daginstitutionerne vil medføre lavere sygefravær og dermed bedre bemanning og færre vikarer i det daglige. Børn og Unges vurdering skal danne grundlag for, at Rådet kan vurdere, om der skal arbejdes videre med forslaget ved at opstille og vurdere en konkret Business Case.

Tilbagemeldingen til Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune skal indeholde følgende:

- a) Er forslaget relevant at arbejde med i Aarhus Kommune? Hvorfor – og hvorfor ikke?
- b) Hvad arbejdes der i øvrigt med i forhold til målgruppen/problemstillingen?
- c) Er der praktiske forhold, der skal tages med i betragtning i Rådets beslutning?
- d) Er der tale om en ny indsats med et læringsperspektiv, eller bruges "metoden" allerede?

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles,

- at Rådmanden beslutter, om Børn og Unge skal give en positiv tilbagemelding om indsatsen til Rådet for Sociale Investeringer, der derefter vurderer, om der skal opstilles Business Case.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Komitéen for Sundhedsoplysning vil udvikle et online hygiejnekursus, der henvender sig til pædagoger, pædagogmedhjælpere, dagplejere og ledere i dagtilbud (se yderligere i bilag 1). Kurset skal:

- give ansatte i dagtilbud øget kendskab til og handlekompetence i forhold til de sundhedsfaglige anbefalinger for hygiejne og forebyggelse af smitsomme sygdomme

BØRN OG UNGE

Pædagogik og Forebyggelse
 Aarhus Kommune

Sundhed

Grøndalsvej 2
 8260 Viby J

Direkte telefon:
 41 85 91 14

Direkte e-mail:
 lilula@aarhus.dk

Sagsbehandler:
 Line Lund Laursen

- sikre en ensartet tilgang til og kultur for hygiejnen på tværs af institutioner
- implementere gode hygiejnerutiner hos børn og voksne
- begrænse sygefravær hos ansatte og nedbringe infektioner blandt børn og deres familier

06. maj 2021
Side 2 af 4

Sundhed har vurderet indsatsen med input fra flere dagtilbudsledere. Nedenfor fremgår denne vurdering:

a) Er forslaget relevant at arbejde med i Aarhus Kommune? Hvorfor – og hvorfor ikke?

COVID-19-epidemien har på ganske kort tid skabt en anden dagsorden for alle vores tilbud og indsats. Det pædagogiske personale skal sammen med børn og forældre lære at navigere under forhold, ingen har prøvet før. Det er en stor udfordring, som kræver tilvænning for alle. COVID-19 har lært os, hvor vigtig hygiejne er, hvilket giver anledning til at kigge på, hvordan vi arbejder med hygiejne i Børn og Unge. Forslaget om et online hygiejnekursus er relevant i Børn og Unge, da der fremadrettet skal sikres, at god hygiejne fortsat bliver en naturlig del af alt, vi gør i Børn og Unge. Det bærende må være, at der er gode vaner blandt medarbejderne samt børn og unge, fremfor retningslinjer, som vi skal huske på og som betragtes som en ekstra opgave. Et højt hygiejniveau skal være en del af det at være ansat i Børn og Unge, og det kan et online hygiejnekursus være med til at understøtte.

I Børn og Unges COVID-19-erfaringopsamling¹ er der et generelt ønske om at fortsætte med den gode hygiejne. Dette kræver først og fremmest et vedvarende fokus hos den enkelte og generelt på arbejdspladsen.

Vi ved, at små børn er mere modtagelige for infektionssygdomme, da deres immunforsvar endnu ikke er færdigudviklet. Dette betyder, at de især angribes af smitsomme sygdomme, og at de let smitter hinanden og personalet. Især et øget niveau for håndhygiejnen og rengøring af kontaktflader har betydning for et mindsket sygefravær hos både børn og voksne. I lyset af dette har ansattes sygefravær i 2020 været 0,9 fraværdsdage lavere i sammenligning med 2019 (12,8 fraværdsdage i fht. 13,7 fraværdsdage pr. fuldtidsansat i 2019).

En yderligere udfordring er, at gennem de seneste år er pædagoguddannelsen blevet svækket på netop det hygiejniske område, idet der ikke længere indgår emnet Sundhed og hygiejne i uddannelsesforløbet. Det betyder, at nyuddannede og kommende pædagoger ikke som tidligere har en generel viden om og færdigheder i forbindelse med vigtigheden af den daglige hygiejne. Dette underbygger et behov for oplæring i hygiejne ved ansættelse i Børn og Unges tilbud.

¹ Børn og Unges COVID-19-erfaringopsamling af forårets COVID-19 erfaringer. Drøftet på chefmødet i uge 39

06. maj 2021
Side 3 af 4

b) Hvad arbejdes der i øvrigt med i forhold til målgruppen/problemstillingen?

Der har i det seneste år med COVID-19 været stort fokus på hygiejne – især i dagtilbud, hvor et højere niveau for hygiejne har betydet, at sygefravær for både børn og personalet er mindsket betydeligt. For småbørnsfamilierne vil mindre sygdom samtidig betyde mere trivsel og ro i hverdagen. Der er derfor et ønske om generelt at øge hygiejneniveauet i dagtilbud, så den samlede positive effekt kan fortsætte.

Sundhedsloven foreskriver, at hygiejne tilsyn er en opgave for Sundhedsplejen. Dette vil fortsat være en nødvendighed, da et hygiejnekursus udelukkende tilbyder et grundniveau af viden om hygiejne. Der er i hverdagen mange situationer, hvor samarbejdet med sundhedsplejen og nogle gange børn- og ungelægerne er helt essentielt for dagtilbuddene bl.a. ved udbrud af smitsomme sygdomme. Samtidig vil en større viden om hygiejne i samværet med helt små børn gøre en forskel for alle.

c) Er der praktiske forhold, der skal tages med i betragtning i Rådets beslutning?

Der er aktuelt et stort tidspres i dagtilbuddene og desuden et sammenfald med implementering af systemerne Aula og PAPP. Det foreslås derfor tidligst opstart i etaper i forår 2022.

Personalet skal kunne anvende tilbuddet i arbejdstiden, selvom der er en vis fleksibilitet, da materialet tilbydes online og er opbygget i moduler.

d) Er der tale om en ny indsats med et læringsperspektiv, eller bruges "metoden" allerede?

Der er et vist niveau af viden om hygiejne for ansatte pba. COVID-19. Dette er ikke nødvendigvis gældende for nye ansatte. Der findes ikke uddannelse i hygiejne i Børn og Unge. Hygiejneforløb har været efterspurgt i dagtilbud.

Øvrige projekter til Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune

Der har været flere indstillinger vedr. samarbejde med Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune.

Følgende arbejdes videre med i samarbejde med Rådet for Sociale Investeringer:

- Lær for livet – Læringsprogram for anbragte børn (PPR)²
- Samarbejde mellem Børn og Unge og Center for ADHD (PPR)²
- Hygiejnenudgængeløsning til 10 skoler i Aarhus Kommune³.

² Rådmandsmøde den 27.10.2020

³ Rådmandsmøde den 16.03.2021

Følgende arbejdes der ikke med i samarbejde med Rådet for Sociale Investeringer²:

- Overvægtsindsats til skolebørn (Sundhed)
- Børn, der vokser op i familier med alkoholproblemer (Sundhed)
- Mental sundhed på skoleskemaet (Sundhed)
- Projekt 16-18+ - modtagelsesklasser (DSA-området) (PUF)

06. maj 2021
Side 4 af 4

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Budget er 450.000 kr., der dækker alt udvikling. Projektet kan derefter anvendes uden begrænsninger. Der vil efterfølgende årligt være en hosting-omkostning på 15.000 kr.

Ved finansiering gennem Rådet for Sociale Investeringer skal der fastsættes succeskriterier ift. tilbagebetaling. I den anledning skal der være en opmærksomhed på, om der kan fastsættes målbare og realistiske succeskriterier. På nuværende tidspunkt er der en forventning om, at vi allerede har høstet nogle af de potentielle gevinster under COVID-19-pandemien, da sygefraværet allerede er faldet pga. nye daglige rutiner.

5. Videre proces og kommunikation

Beslutning fra Rådmandsmøde danner baggrund for tilbagemelding til Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune. Dette danner grundlag for, at Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune på deres møde den 11. juni kan vurdere, om der skal arbejdes videre med forslaget – dvs. om de ønsker, at der arbejdes videre med at opstille og vurdere en konkret Business Case.

Hvis der skal udarbejdes en Business Case, skal der i denne fastsættes succeskriterier for tilbagebetaling til Rådet for Sociale Investeringer. Denne proces iværksættes efterfølgende i samarbejde med repræsentanter fra dagtilbuddene og projektet fremlægges på Rådmandsmøde inden endelig godkendelse.

Online-hygiejnekursus for ansatte i dagtilbud

Baggrund

Gentagne undersøgelser fra fx Norge, Spanien og Kina peger på, at et skærpet fokus på hygiejne i dag- og omsorgsinstitutioner kan bidrage til at nedbringe sygelighed blandt såvel borgere som personale¹. I Danmark findes der ligeledes talrige eksempler på lignende effekter at et skærpet fokus på hygiejne i hverdagen².

Erfaringen viser imidlertid, at pædagogisk personale i dagtilbud ikke altid har det fornødne kendskab til effektive hygiejnerutiner og forebyggelse af smittespredning, som beskrevet i Sundhedsstyrelsens vejledning *Håndbog i hygiejne og miljø i dagtilbud*. Det skyldes bl.a., at medarbejderne er ansat til at varetage pædagogisk arbejde og derfor primært orienterer sig mod det pædagogiske fagområde og ikke det sundhedsfaglige. Erfaringer fra både Danmark og Sverige³ viser ellers, at en pædagogisk faglig tilgang til formidlingen af hygiejnen kan have en positiv virkning for den daglige praksis.

Hvad viser tallene?

Håndhygiejne har gentagne gange vist betydelig effekt til reduktion af sygelighed. I daginstitutioner har bedre håndhygiejne hos børn således vist en reduktion af deres sygefravær på 38%⁴, blandt voksne på arbejdspladsen på 36%⁵, og ydermere vises også en effekt fra personale til patienter⁶ (10%) eller til børn (8%)⁷ en direkte effekt fra bedre håndhygiejne. Med andre ord er effekten både tydelig for målgruppen selv, men også effektiv for omgivelsernes sygelighed.

Dette har selvsagt også økonomiske konsekvenser – på samfundsniveau beregnede sundhedsøkonom Kjeld Møller Pedersen dette til at udgøre et trecifret millionbeløb⁸ (445 mio), hvilket også Sundhedsstyrelsen lægger til grund for anbefalingerne i den nationale Forebyggelsespakke om Hygiejne⁹.

¹ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28510409/>; <https://www.iwatch.org/na47692/2018/10/18/hand-hygiene-intervention-day-care-centers-reduce>; <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31948327/>

² <https://sum.dk/Aktuelt/Nyheder/Medicin/2019/November/~media/Filer%20-%20Publikationer%20i%20pdf/2019/Inspirationskatalog-antibiotika-kampagne-2019/Inspirationskatalog-20-Vejle-til-at-bruge-mindre-antibiotika.pdf>

³ <https://www.researchweb.org/is/vgregion/ansokan/312801>; Sundhed i Børneinstitutioner, Innovationsfonden Faglig Slutrapport 2014; Fra Tværfaglighed til Innovation – en forskningsbaseret evaluering. Dullerfiks, Kolding 2015.

⁴ Ladegaard, Mette og Stage, Vibeke: "Håndhygiejne og småbørnssygelighed i daginstitutioner. En interventions- undersøgelse". Ugeskrift for læger 1999: 161: 4396-400

⁵ Magasinet Arbejds miljø 02, 2009.

⁶ https://wwwnc.cdc.gov/eid/article/22/9/15-1440_article

⁷ Sundhed i Børneinstitutioner, Innovationsfonden Faglig Slutrapport 2014; Fra Tværfaglighed til Innovation – en forskningsbaseret evaluering

⁸ Pedersen KM. Giv hygiejnen en hånd. Publiceret i tidsskriftet Rent i Danmark 2007

⁹ <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2018/forebyggelsespakke-hygiejne>

Komiteen for
Sundhedsoplysning

Men også på lokalt plan kan beregner vise tydeligt potentiale, som fx med Silkeborg Kommunes beregning af en besparelse på 14 mio. kroner og 56 ekstra medarbejdere årligt¹⁰ - og at hver eneste forkølelsesperiode koster 8,7 tabte arbejdstimer.

Hvad findes i forvejen?

Imidlertid mangler der materialer målrettet det pædagogiske personale i dagtilbud. En søgning på nettet viser, at der på FOA's hjemmeside findes en smule information af ældre dato, "Hold hygiejnen høj", men materialet er primært henvendt til ansatte i ældreplejen. FOA, 3F og KL har udviklet et læringsmateriale til skoler "Ren Dag" – men ikke til dagtilbud. Ligeledes er undervisningsmaterialet e-bug.eu, som SSI henviser til alene tiltænkt en undervisningssituation i skoler.

En række kommuner har ensidigt udviklet fysisk materiale til undervisning af børn (fx *Prinsessen, der ikke ville vaske hænder* (Odense), *Victor vil ikke vaske hænder* (København) eller *Dullerfiks* (Kolding)), men har ikke udviklet materiale med fokus på pædagogiske arbejdsgange. Rådet for Bedre Hygiejne har også information på deres hjemmeside, men ikke et læringsmateriale direkte målrettet det pædagogiske behov i dagtilbud.

Et kursus til tværgående indsats

Det onlinekursus, som vi på den baggrund foreslår, skal i stedet være rettet direkte imod integration af de hygiejnemæssige fokusområder i dagtilbud i pædagogens arbejde: bleskift, håndvask, handsker og desinfektion, vask af tøj og legetøj, pædagogisk madlavning, målrettet rengøring ved ophobning af smittetilfælde, forældresamarbejde og børns (hygiejne)læring.

På sigt kan det overvejes at videreudvikle et lignende online-hygiejnekursus til ansatte i plejesektoren, med det formål at nedbringe antallet af behandlingskrævende (urinvejs)infektioner, og dermed reducere antibiotikaforbruget til beboere i plejebolig – fx til anvendelse som led i den tværkommunale indsats I Sikre Hænder (<https://www.isikrehænder.dk/>).

Formål

For at gøre viden om hygiejne mere nærværende og tilgængelig ønsker Komiteen at udvikle et e-læringskursus, der knytter hygiejnearbejdet til hverdagens øvrige pædagogiske opgaver på en tydelig og klar måde, sætter arbejdet med hygiejne i øjenhøjde og giver genkendelige hverdagseksempler på, hvordan man i praksis skærper blikket for de små ting, der gør en stor forskel.

Kurset vil kort og præcist gennemgå hovedpointerne i Sundhedsstyrelsens vejledning *Håndbog i hygiejne og miljø* en publikation, som indeholder basale hygiejnerutiner til forebyggelse og begrænsning af smittespredning.

Målsætning:

- At give ansatte i dagtilbud øget kendskab til og handlekompetence i forhold til de sundhedsfaglige anbefalinger for hygiejne og forebyggelse af smitsomme sygdomme

¹⁰ <https://www.sundhedsaftalen.rm.dk/siteassets/moedefora/kk-vestklyngen/implementeringsgruppen/behav.-pleje-traning-rehab/2017/den-samfundsokonomiske-gevinst-ved-god-hygiejne.pdf>

Komiteen for
Sundhedsoplysning

- At sætte hygiejne på dagsordenen i hverdagen, på personaledage samt ved jobstart (evt. i forbindelse med ansættelsen)
- At sikre en ensartet tilgang til og kultur for hygiejnen på tværs af institutioner
- At implementere gode hygiejnerutiner hos børn og voksne
- At begrænse sygefravær hos ansatte og nedbringe infektioner blandt børn og deres familier.

Målgrupper

- Pædagogmedhjælpere, pædagoger, dagplejere og ledere i dagtilbud.

Format

Onlinekurset gennemføres individuelt med login til et website.

Kurset vil bestå af forskellige moduler med hver 3-6 slides og afsluttende spørgsmål til det gennemgåede indhold. Hvert modul kan gennemføres på ca. 10-30 minutter.

På websitet er desuden supplerende materialer, herunder inspiration til en personaledag om hygiejne og et kursusbevis til download efter endt kursus.

Kommunikation

For at komme målgruppen af ikke-sundhedsfaglige medarbejdere i møde bliver kurset formuleret i et uhøjtideligt hverdagsprog (lix på 25 – 34 som let skønlitteratur for voksne). Der bliver kommunikeret i øjenhøjde med respekt og humor. Fakta bliver formidlet uden løftede pegefingre, og der anvendes et væld af tegninger. Webdesignet bliver luftigt og kan manøvreres intuitivt uden særlige pc-forudsætninger.

Indhold

Indholdet følger retningslinjerne i hygiejnevejledningen fra Sundhedsstyrelsen, Fødevarestyrelsen og Seruminstituttet. Følgegruppen kan komme med input til kommunikation og valg af fokusområder.

Foreløbig indholdsbeskrivelse:

1. modul: Vask hænder

Smittens hovedveje (berøring, genstande, mad m.v.)

Professionel håndvask afbryder smitteveje

Hjælp også børnene med at vaske hænder effektivt

Der er forskel på virus og bakterier

2. modul: Handsker og hånddesinfektion

Det tunge skyts: handsker og desinfektion

Hvornår skal det bruges – og *ikke* bruges?

Håndvask bagefter

Komiteen for
Sundhedsoplysning

3. modul: Bleskift

3 trin til hygiejnisk bleskift – før, under og efter

Sådan håndterer du 'bomberne': den beskidte ble, forurenede tøj, brugte håndklæder m.v.

Husk at tage handskerne af og vaske hænder, inden du løfter barnet ned

God hygiejne når I er på tur

4. modul: Daglig vask og pjask

Vask af legetøj, redskaber og udklædningstøj

Toiletbesøg efterfulgt af håndvask. Udluftning. Rengøring. Brug af potter

Tøj og vasketemperaturer. Sådan håndterer du barnets private tøj og institutionens tøj

5. modul: Måltidet rengøring ved smitteudbrud

Gør ekstra rent dér, hvor hænderne kommer

Legetøj og sengetøj vaskes oftere

Brug engangs-håndklæder, vaskeklude m.v.

6. modul: Madsmitte

Før madlavning: håndvask, afvaskning af borde osv.

Under madlavning: varm op, køl af, undgå spredning af bakterier (krydssmitte mellem fx grøntsager og kød), håndvask og udskiftning af redskaber ved skift i arbejdsgang.

Efter madlavning: karklud, opvaskebørste, opvask

Pædagogisk madlavning: hvis barnet piller næse, snotter o.l.

7. modul: Gode hygiejnevaner for alle

Kommunikation til forældre om hygiejne, smitsomme sygdomme og hvornår børnene må komme i institution efter endt sygdom.

Hygiejnerutiner ved overgang mellem hjem og institution.

Inspiration til forældre til at bakke op om den skærpede hygiejne i smitteperioder.

Øvrige materialer

Som tillæg til det digitale kursus påtænkes at udvikle en række materialer, der kan aktivere den nye viden i personalegruppen og kommunikere aftalte regler og opmærksomhedspunkter til de borgere, der har deres gang på de kommunale tilbud herunder:

- Plakater til at hænge op på institutionerne
- Vejledning og dialogmateriale til personalegrupperne
- Case-beretninger og eksempler fra andre kommunale institutioner fx videoer
- Kursusbevis til download og print
- Oplæg til personaledag om hygiejnerutiner.

Spilelement til repetition

Tilføjet efter fremsendelse af det første forslag

Spil som ekstraelement

Repetition af kurset bygges op som to eller tre separate små spil, der hver samler op på 2-3 af modulerne i onlinekurset. Hvert spil lægger op til diskussioner og til at man evt. kan kåre en vinder på en personale-dag (som fx får en kurv med lækkerier med hjem).

Spillet's primære funktion er at supplere elementerne under "øvrige materialer". Spillet's formål er således at repetere/forankre stoffet og at sikre at kurset (også) bliver en sjov, social oplevelse/noget man taler om i personalegruppen, og dermed at sikre øget transfer/implementering/forankring.

Spillet/spillene baseres på et dyst-format, som rummer en serie af forskellige spørgsmålsformater, fx sæt i rækkefølge, gruppér, drag and drop, sæt i par, spørgsmål med ledetråde, alm. multiple choice, find fem fejl, emergente dialoger mv. Spillene gør stoffet levende, legende, konkret og visualiseret - og hist og her også lidt karikeret og sjovt. Nogle af spørgsmålene handler desuden om at gætte hvad ens kolleger har svaret, mens andre igen er dilemmaer, der leder frem til diskussioner på personale dagen og videre til (medarbejder-inddragelse ift.) realistiske mini-handleplaner i forhold til konkrete hygiejne-forbedringer.

Komiteen for
Sundhedsoplysning

Budget og projektteam

Alle priser er ekskl. moms.

Budgettet dækker al udvikling, men der vil være en årlig hostingomkostning på DKK 15.000.

Projektet kan anvendes uden begrænsninger. Der er i forslaget nedenfor koblet et opfølgings- og repetitionselement på, der kan styrke kompetenceudviklingen på de enkelte arbejdspladser – og måske gøre det lidt sjovere at blive klog på hygiejne. Det kan udelades, hvis det ønskes.

Redaktion:	105.000 DKK
Platform:	80.000 DKK
Implementering:	60.000 DKK
Grafik:	95.000 DKK
Projektledelse:	90.000 DKK
Materialer:	20.000 DKK
Total:	450.000 DKK
Ekstra spil til medarbejdergruppen jf beskrivelse:	175.000 DKK
Total	625.000 DKK

Projektejer og samarbejdspartnere

Komiteen for Sundhedsoplysning vil varetage projektledelse og udvikling af kurset i samarbejde med en følgegruppe bestående af relevante faglige personer så som ledende sundhedsplejersker og pædagogisk personale.

Fra Komiteen for Sundhedsoplysning:

Chefkonsulent Mette Laub Petersen, enhedschef

Specialkonsulent Christian Døssing, konsulent, medie- og kontaktperson

Redaktør Birgitte Dansgaard, tekstudarbejdelse og redaktion

